

Machtsstrijd Die Grünen dreigt door formatie

Achtergrond - 17 oktober 2017 - Auteur: Josta van Bockxmeer

Die Grünen in Duitsland schuiven woensdag aan bij de onderhandelingen over een nieuwe regering, samen met CDU/CSU en FDP. De pragmatische partijvleugel van Die Grünen - onder leiding van Cem Özdemir en Katrin Göring-Eckardt - is bereid tot compromissen. De linkervleugel is bang dat de partij haar identiteit verliest en neemt liever een voorbeeld aan Jesse Klaver. Een machtsstrijd kondigt zich aan.

“Op zich moeten we ernaar streven om deel uit te maken van de regering. Maar we mogen de grondwaarden van Die Grünen niet verraden”, zegt Katrin Schmidberger, afgevaardigde van Die Grünen in de regering van de deelstaat Berlijn aan de telefoon. Schmidberger, die zichzelf tot de linkervleugel van de partij rekent, neemt een voorbeeld aan Jesse Klavers weigering dit voorjaar in Nederland een coalitie te vormen met VVD, D66 en CDA. Klaver was tijdens de Duitse verkiezingscampagne [te gast bij Die Grünen](#).

Schmidbergers zorgen over de identiteit van Bündnis 90/Die Grünen laten zien waarom de kabinetsformatie voor de partij moeilijk wordt. De druk om compromissen te sluiten met de mogelijke coalitiepartners CDU en FDP is groot. Omdat de SPD heeft laten weten voor de oppositie te kiezen en alle partijen een samenwerking met de AfD hebben uitgesloten, is de zogenoemde [Jamaica-coalitie](#) - de partijkleuren zijn net als de Jamaicaanse vlag groen, geel en zwart - de enige realistische optie. De CDU werkt traditioneel niet samen met Die Linke, die qua aantal stemmen de vijfde partij werd.

Vluchtelingen en Europa

Veel partijleden uit het linkse spectrum van Die Grünen - de zogenoemde *Fundis* - zijn bang dat ze zich niet meer met de partij kunnen identificeren als die te veel compromissen sluit. Dat gaat zelfs zo ver dat er al een nieuwe partij is opgericht, [Demokratie in Bewegung](#), zegt Schmidberger. Die is volgens haar nog veel te klein om invloed te hebben. Maar het is duidelijk dat er een richtingenstrijd gaande is binnen Die Grünen.

"Voor ons is asiel een grondrecht!" twitterde partijvoorzitter Simone Peter

Vooral over het vluchtelingenbeleid willen veel Groenen geen compromissen sluiten. In de aanloop naar de formatiegesprekken maakten CDU en CSU bekend dat ze maximaal 200.000 vluchtelingen per jaar willen toelaten. "Dat getal is geheel willekeurig, dus ideologisch bepaald. Voor ons is asiel een grondrecht!" twitterde de als zeer links geldende partijvoorzitter Simone Peter.

Ook bij het Europees beleid staan de onderhandelende partijen ver van elkaar af. Die Grünen willen een pro-Europees beleid en zouden zich graag aansluiten bij Macrons plannen voor een Europese begroting en een gemeenschappelijke minister van Financiën. Merkel heeft al in mei laten weten dat ze samen met Macron de EU een nieuwe impuls wil geven. Maar de CDU/CSU is, net als de FDP, altijd tegen een Europese minister van Financiën geweest.

Pragmatisme

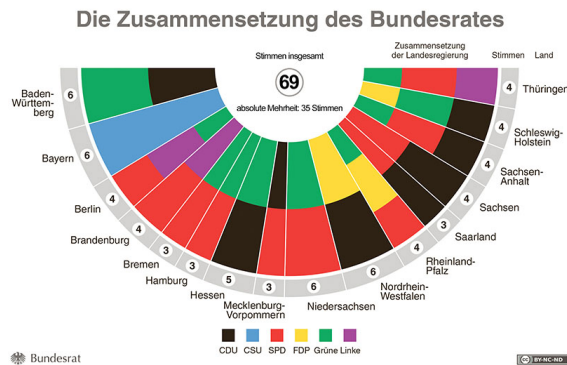
Toch zien Die Grünen een samenwerking met de CDU wel zitten, stelde politicoloog Stephan Bröchler vorige week aan de rand van een conferentie bij de Berlijnse krant Der Tagesspiegel, waar Duitslandweb aanwezig was. De twee lijsttrekkers van de partij voor de Bondsdagverkiezingen, Cem Özdemir en Katrin Göring-Eckardt, horen allebei bij de pragmatische vleugel van de partij, de zogenoemde *Realos*. "Die willen graag een Jamaica-coalitie", zegt Bröchler.

"Doorgaan zoals tot nu toe, met een beetje groene verf, dat zal niet gebeuren."

Voor de *Fundis* ligt dat ingewikkelder. Dat blijkt ook op de conferentie in Berlijn, als CDU-Bondsdaglid Thomas Bareiß tegen Julia Verlinden van Die Grünen zegt dat hun partijen er met betrekking tot de klimaatdoelen wel uit zullen komen. Als het voor 2020 niet lukt, kan Duitsland daarna meer CO2-uitstoot reduceren, stelt hij voor. Verlinden is een stuk voorzichtiger. "We hebben heel moeilijke gesprekken voor ons. Doorgaan zoals tot nu toe, met een beetje groene verf, dat zal niet gebeuren."

"Als Die Grünen de CDU/CSU bij de migratie tegemoet komen, zouden die weleens akkoord kunnen gaan met het sneller sluiten van de kolencentrales", zegt Bröchler. Bij de gezinshereniging voor degenen die alleen subsidiaire bescherming krijgen - dat is het merendeel van de Syrische vluchtelingen - wordt dat volgens hem moeilijker. Op dit moment is de regeling opgeschort en [CDU en CSU willen dat zo laten](#). Bröchler: "Dat zou het breekpunt kunnen worden."

Machtsstrijd

De invloed van de *Realos* in de partij is de laatste jaren duidelijk gegroeid. Dat heeft ermee te maken dat Die Grünen in tien van de zestien deelstaten deel uitmaken van de regering, stelt politicoloog Arne Jungjohann. In opdracht van de Heinrich Böll Stiftung, het wetenschappelijk bureau van Die Grünen, onderzocht hij de deelstaatregeringen waar Die

Grünen deel van uitmaken. In verschillende deelstaten regeert de partij samen met de CDU of met de FDP, in Sleeswijk-Holstein sinds deze zomer met beide partijen. In de Bondsraad, de vertegenwoordiging van de deelstaten, heeft de pragmatische vleugel van de partij daardoor veel invloed.

“De meeste politici van Die Grünen zeggen: ‘Wij willen regeren, het maakt niet uit met welke partij’. Ook de linkervleugel staat er in principe voor open”, zegt Jungjohann aan de telefoon vanuit Stuttgart. Wel is het volgens hem belangrijk dat de delegatie die gaat onderhandelen uit evenveel *Fundis* als *Realos* bestaat. “Jürgen Trittin, bijvoorbeeld, is bepalend in de linkervleugel. Die moet je erbij betrekken, anders wordt het gevaarlijk.” Na de verkiezingen in 2013 trad Trittin af als fractievoorzitter en lange tijd gold zijn rol als uitgespeeld. Nu neemt hij deel aan de formatiegesprekken.

Ook Schmidberger gaat ervan uit dat uiteindelijk een meerderheid van Die Grünen voor de regeringsdeelname zal zijn. Maar zonder slag of stoot zal dat niet gaan. “Zowel met als zonder deelname aan een Jamaica-coalitie zal er binnen de partij een machtsstrijd plaatsvinden”, denkt ze. Schmidberger is bang dat veel leden Die Grünen zullen verlaten. “Het is de moeilijkste situatie die de partij ooit heeft meegemaakt.”

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/artikel/23230/machtsstrijd-die-grunen-dreigt-door-formatie>